

ВТРАТИ

ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА СТЕПАНА ПОЗНЯКА

Географічний факультет, кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів Львівського національного університету з сумом повідомляє, що 2 жовтня 2024 року на 82-му році життя відійшов у засвіти відомий географ-ґрунтознавець, доктор географічних наук, заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка, професор і багаторічний завідувач кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів, засновник Львівської наукової школи генетичного ґрунтознавства, заслужений діяч науки і техніки України, академік АН вищої школи України, голова Львівського відділення Українського товариства ґрунтознавців і агрохіміків, Почесний член Українського географічного товариства, дійсний член НТШ з 2011 року (Географічна комісія), **Степан Павлович Позняк**.

Народився Степан Павлович 2 липня 1943 року у містечку Олесько (тепер Олеський старостинський округ Буської територіальної громади Золочівського району Львівської області). У 1950-1960 рр. навчався в Олеській загальноосвітній школі. У 1961 році вступив до Львівського державного університету імені Івана Франка (нині – Львівський національний університет імені Івана Франка) на географічний факультет, де навчався за спеціальністю «Географія», спеціалізація –

«Географ-геоморфолог». У 1966 році обійняв посаду інженера науково-дослідного сектору ЛДУ. В 1967 р. переведений на роботу ґрунтознавчої експедиції НДС ЛДУ, брав участь у проведенні великомасштабних ґрунтових обстежень у Північно-Казахстанській і Кокчетавській областях Казахстану.

У 1969 році вступив до аспірантури кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів Одеського державного університету імені Іллі Мечникова. Закінчивши навчання в аспірантурі 1973 р., С. П. Позняк отримав скерування на посаду молодшого наукового співробітника Проблемної науково-дослідної лабораторії географії ґрунтів і охорони ґрунтового покриву Чорноземної зони кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів ОДУ. Захистив кандидатську дисертацію «Зміна властивостей південних чорноземів Правобережної України під впливом зрошення» і у січні 1975 року отримав науковий ступінь кандидата географічних наук, а в червні 1978 року йому було надано вчене звання старшого наукового співробітника за спеціальністю «Біогеографія і географія ґрунтів». У тому ж році Степан Павлович перейшов на посаду доцента кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів Одеського університету. Працюючи на посаді доцента, розробив курси «Ґрунтознавство», спецкурси «Фізика ґрунтів», «Морфологія і діагностика ґрунтів», «Методи ґрунтового-меліоративних досліджень» та інші.

У жовтні 1992 року в Ґрунтовому інституті ім. В. В. Докучаєва С. П. Позняк успішно захистив докторську дисертацію «Зрошені чорноземи південного заходу України». 1993 року йому було надано науковий ступінь доктора географічних наук.

Понад 25 років Степан Павлович вивчав динаміку сучасних ґрунтотворних процесів теплої та помірної фації степової зони України, зумовлених зрошенням слабомінералізованими водами рік Дунаю, Дністра, Інгульця, Дніпра, водами опріснених лиманів (Сасик, Китай, Ялпуг), а також

впливом зрошення на склад і властивості темно-каштанових ґрунтів Каховської зрошувальної системи.

Наукова діяльність у Львівському університеті була спрямована на вивчення ґрунтово-екологічних проблем Західного регіону України, вирішення актуальних теоретичних і прикладних питань ґрунтознавства, географії ґрунтів, екології землевпорядкування, використання, відтворення та охорони ґрунтів.

У 1993 р. Степан Позняк повертається до Львова і у вересні відкриває та очолює кафедру географії ґрунтів (з 2002 р. кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів) Львівського державного університету імені Івана Франка. У жовтні 1994 р. Степану Павловичу надано вчене звання професора кафедри. Професор Степан Позняк 27 років очолював кафедру ґрунтознавства і географії ґрунтів ЛНУ імені Івана Франка, сформував наукову школу генетичного ґрунтознавства, виховав цілу плеяду вчених-ґрунтознавців, які продовжують його справу. Під науковим керівництвом Степана Павловича захищено 9 докторських і 21 кандидатську дисертації.

У творчому доробку Степана Павловича Позняка майже 400 опублікованих наукових праць, у тому числі 26 монографій., зокрема 13 монографій у співавторстві із започаткованої ним серії «Ґрунти України». Він написав перший україномовний підручник «Ґрунтознавство і географія ґрунтів» у двох томах, навчальні посібники «Картографія ґрунтового покриву», «Чинники ґрунтоутворення», «Соціальне ґрунтознавство», «Господареві про ґрунти і право на них», «Актуальні проблеми ґрунтознавства і географії ґрунтів», «Антропогенні ґрунти».

Під керівництвом С. П. Позняка створено цифрову карту ґрунтів України, здійснено ґрунтово-географічне районування України. За ініціативою С. Позняка на географічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка створено навчально-наукову лабораторію аналізу ґрунтів і природних вод, започаткована серія «Українські ґрунтознавці» і видано 2 монографії; створено галерею монолітів різних типів ґрунтів.

Професор С. Позняк був почесним членом Товариства ґрунтознавців республіки Молдова, нагороджений золотою відзнакою Польського товариства ґрунтознавців, нагороджений знаком «Відмінник освіти України». Степану Павловичу Позняку присвоєно звання «Почесний доктор Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського», є лауреатом нагороди Ярослава Мудрого АН Вищої школи України, членом міжнародного товариства ґрунтознавців і Європейського товариства з охорони ґрунтів.

Професор С. Позняк тривалий час був членом редколегії фахового часопису Наукові записки Тернопільського національного університету ім. Володимира Гнатюка, підтримуючи своєю активною участю вихід у світ наукових публікацій колег, молодих аспірантів.

Степан Павлович Позняк знайшов вічний спочинок на малій Батьківщині, у рідному Олеську.

*Колектив кафедри ґрунтознавства та географії ґрунтів
Львівського національного університету імені Івана Франка
Редакційна колегія «Наукових записок Тернопільського національного університету імені
Володимира Гнатюка. Серія: географія»*